

ZIMNA WOJNA 2.0: DZIAŁALNOŚĆ RADY BEZPIECZEŃSTWA ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH W LATACH 2016–2017

Rada Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (RB) w okresie 2016–2017 musiała mierzyć się z wieloma kryzysami i mimo stosunkowo dużej aktywności, zwłaszcza w 2016 r., bilans nie jest dla niej korzystny. Nadal relatywnie duża część projektów rezolucji jest poddawana pod głosowanie (a więc nie jest przyjmowana w drodze konsensusu), czego skutkiem jest nieprzyjmowanie propozycji rezolucji ze względu na weto ze strony stałych członków lub nieuzyskanie wymaganej większości głosów¹. Wskazuje to na trwający już kilka lat impas w stosunkach między członkami Rady, nie mówiąc już o negatywnym wpływie braku porozumienia w Radzie na sytuację w poszczególnych regionach.

Niniejszy artykuł ma na celu podsumowanie działalności RB w latach 2016 i 2017², co pozwoli na ocenę zakresu i skuteczności jej działań, jeśli chodzi o utrzymanie światowego pokoju. Pierwsza część artykułu dotyczy prób przełamania supremacji RB w zakresie decyzji o obsadzie najważniejszych stanowisk w ramach organizacji przez pozostałych członków ONZ skupionych w Zgromadzeniu Ogólnym. W drugiej pokazano rozłam wśród członków RB co do oceny sytuacji na Bliskim Wschodzie i konieczności podjęcia odpowiednich środków. W szczególności zwrócono uwagę na wzrost przypadków korzystania z prawa weta przez stałych członków. Trzecia część wskazuje państwa i regiony (poza Bliskim Wschodem), którymi zajmowała się Rada, oraz przykłady braku zaangażowania RB mimo oczywistej potrzeby. Czwarta część dotyczy rezolucji tematycznych Rady i jej roli m.in. w implementacji standardów prawa człowieka i międzynarodowego prawa humanitarne go w konfliktach zbrojnych. Piąta część stanowi krótkie podsumowanie stanu operacji pokojowych. W zakończeniu wskazano, z jakimi trudnościami będzie mierzyć się Polska jako niestały członek Rady w latach 2018–2019.

¹ W 2016 r. RB przyjęła 77 rezolucji (z czego 10 w drodze głosowania) oraz 19 oświadczeń prezydyjalnych. Dwa projekty rezolucji zostały zawetowane, a dwa nie uzyskały wymaganej liczby głosów. Natomiast w 2017 r. odpowiednio przyjęto 61 rezolucji (z czego dwie w drodze głosowania) i 27 oświadczeń. Sześć projektów rezolucji zostało zawetowanych, a jeden nie uzyskał wymaganej liczby głosów. Dla porównania w 2015 r. dwa projekty zostały zawetowane, a spośród 64 rezolucji aż 8 było głosowanych, gdy jeszcze w 2015 r. na 63 rezolucje tylko 3 były głosowane.

Zob. szczegółowe dane statystyczne na przestrzeni lat w: Security Council Report, *February 2016 Monthly Forecast* oraz *February 2017 Monthly Forecast*, a także *February 2018 Monthly Forecast*.

² Podsumowanie poprzednich lat pracy Rady Bezpieczeństwa znajduje się w wydaniach *Rocznika Strategicznego* 2011/12, 2012/13, 2013/14, 2014/15.

Głównym źródłem badań były dokumenty Rady Bezpieczeństwa oraz raporty organizacji monitorujących działalność Rady, takich jak Security Council Report.

STALI CZŁONKOWIE RADY BEZPIECZEŃSTWA V. RESZTA ŚWIATA

1 stycznia 2017 r. stanowisko sekretarza generalnego objął António Guterres pochodzący z Portugalii. W kręgach dyplomacji ONZ ten wybór nie był zaskoczeniem (co charakterystyczne, kandydatura Guterresa nie była blokowana na żadnym etapie przez któregokolwiek ze stałych członków), ale dla szerszej opinii publicznej już tak.

Zgodnie z przyjętymi przez Zgromadzenie Ogólne zasadami podczas wyboru nowego sekretarza generalnego należało uwzględniać region pochodzenia kandydata oraz jego płeć³. Tym samym największe szanse powinna była mieć kobieta⁴ z Europy Wschodniej – jedyne regionu, z którego jak do tej pory nie pochodził żaden sekretarz generalny⁵. Jednak stanowisko SG nie przypadło Europie Wschodniej, i to na jej własne życzenie, z uwagi na brak uzgodnień w ramach regionu co do zawężenia grupy kandydatów⁶ oraz kuriozalną sytuację – mianowicie Irina Bokowa (ówczesna dyrektor generalna UNESCO) rywalizowała ze swoją rodaczką Kristaliną Georgiewą, którą ostatecznie Bułgaria zdecydowała się popierać, biorąc pod uwagę słabe wyniki sondażowe Bokowej. Nie bez znaczenia dla szans kandydatów z Europy Wschodniej była postawa Rosji, która uznała, że dla jej interesów bezpieczniejszy jest kandydat spoza Europy Wschodniej, siłą rzeczy niezainteresowany w tak dużym stopniu sytuacją choćby we wschodniej Ukrainie.

Zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych (art. 97) wyboru na stanowisko SG dokonuje Zgromadzenie Ogólne na zalecenie Rady Bezpieczeństwa. W praktyce RB przekazuje jedno nazwisko, rola Zgromadzenia ogranicza się więc jedynie do potwierdzenia tegoż wyboru⁷. Historia wyborów SG wskazuje również, że w istocie nie cała Rada, ale tylko jej stali członkowie rozstrzygają, kto ma objąć stanowisko SG. Wybory w 2016 r. również to potwierdziły, a listkiem figowym było zorganizowanie po raz pierwszy przesłuchania kandydatów w Zgromadzeniu Ogólnym, a także opublikowanie formularzy z ich odpowiedziami na wybrane pytania. Faktem jest jednak, że Guterres, z dużym doświadczeniem w strukturach ONZ, gdyż sprawował m.in. funkcję Wysokiego Komisarza ds. Uchodźców w latach 2005–2015, prezen-

³ A/RES/11 (I), 24.01.1946; A/RES/69/321, 11.09.2015.

⁴ A/RES/51/241 22.08.1997, pkt 65. Warto wspomnieć o szerokiej kampanii pod hasłem „Mielismy ośmiu męczyzn sekretarzy generalnych, a dziewięciom powinna być kobieta”, <https://www.womansg.org>, wszystkie linki przywołane w niniejszym artykule były dostępne na dzień 10.03.2018.

⁵ Do tej pory stanowisko to piastowały osoby pochodzące z grupy państw Europy Zachodniej i innych (Trygve Lie z Norwegii; Dag Hammarskjöld ze Szwecji, Kurt Waldheim z Austrii), z Azji i Pacyfiku (U Thant z Birmy, Ban Ki-moon z Korei Południowej), Afryki (Boutros Boutros-Ghali z Egiptu, Kofi Annan z Ghany) oraz Ameryki Łacińskiej i Karaibów (Javier Pérez de Cuéllar z Peru).

⁶ Ostatecznie o stanowisko SG z Europy Wschodniej ubiegali się Irina Bokowa (Bułgaria), Kristalina Georgiewa (Bułgaria), Natalia Gherman (Mołdawia), Vuk Jeremić (Serbia), Srgjan Kerim (Macedonia), Miroslav Lajčák (Słowacja), Igor Lukšić (Czarnogóra), Vesna Pusić (Chorwacja), Danilo Türk (Słowenia), a spoza Europy Wschodniej Helen Clark (Nowa Zelandia), Christiana Figueres (Kostaryka), António Guterres (Portugalia), Susana Malcorra (Argentyna), były Wysoki Komisarz ds. Uchodźców.

⁷ Zob. S/RES/2311, 6.10.2016.

wał się bardzo dobrze i trudno było doszukiwać się wśród członków Zgromadzenia Ogólnego twardej opozycji wobec jego kandydatury. Wybór Guterresa oznacza, że w praktyce szansa na sekretarza pochodzącego z Europy Wschodniej odsunęła się na co najmniej kilkadziesiąt lat⁸.

Rada Bezpieczeństwa (a ściślej jej stali członkowie) odniosła jednak szereg porażek w zderzeniu ze Zgromadzeniem Ogólnym, jeśli chodzi o obsadę najważniejszych stanowisk/miejsc w organach Narodów Zjednoczonych. Znaczącym przykładem było wybranie do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości sędziego indyjskiego (Dalveera Bhandari) zamiast brytyjskiego (Christophera Greenwooda – znanego z uzasadniania decyzji w sprawie udziału Wielkiej Brytanii w interwencji w Iraku w 2003 r.).

Zgodnie z art. 2 Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, będącego integralną częścią Karty Narodów Zjednoczonych, sędziowie są wybierani „bez względu na ich narodowość”, jednak od początku istnienia tego organu zwyczajowo w jego składzie znajdowali się przedstawiciele wszystkich stałych członków RB⁹. Wyboru sędziego dokonują niezależnie od siebie ZO i RB (art. 8 Statutu), przy czym za wybranych są uważani ci kandydaci, którzy uzyskali bezwzględną większość głosów w obu tych organach (art. 10). Co ważne, po trzecim zebraniu wyborczym nie czyni się różnicy między głosami stałych i niestałych członków Rady Bezpieczeństwa. W wyborach w 2017 r. Wielka Brytania, zdawszy sobie sprawę, że Greenwood nie ma szans na wybór, zdecydowała się na wycofanie jego kandydatury, co było w zgodzie z dotychczasową praktyką Rady Bezpieczeństwa polegającą na dopasowywaniu się do preferencji Zgromadzenia Ogólnego, jeśli chodzi o obsadę stanowisk sędziowskich w Międzynarodowym Trybunale Sprawiedliwości.

Wśród innych spektakularnych porażek stałych członków należałoby przede wszystkim wymienić niewybranie Mathiasa Forteau z Francji do Komisji Prawa Międzynarodowego¹⁰ oraz Rosji do Rady Praw Człowieka¹¹, co dowodzi, jak słusznie wskazuje Anna Czaplińska, że supremacja stałych członków RB przestała emanować na inne organy i instytucje ONZ¹². Zauważalne jest również, iż coraz aktywniejszą rolę odgrywają niestali członkowie RB (tzw. E-10), którzy nie tylko coraz częściej przedkładają projekty rezolucji, ale także wypracowali praktykę osobnych spotkań z sekretarzem generalnym.

⁸ Kadencja Guterresa obejmuje lata 2017–2021, ale może on ubiegać się o reelekcję, a gdy ustąpi, z pewnością pojawi się ogromna presja na to, aby kolejny SG pochodził spoza Europy. Warto jednak zauważyć, że wciąż dyskutuje się nad ograniczeniem kadencji SG do jednej przy ewentualnym jej wydłużeniu do 7 lat.

⁹ Wyjątkiem były lata 1967–1985, gdy w MTS nie zasiadał sędzia z ChRL, co było pochodną problemów z właściwą reprezentacją Chin w organach ONZ.

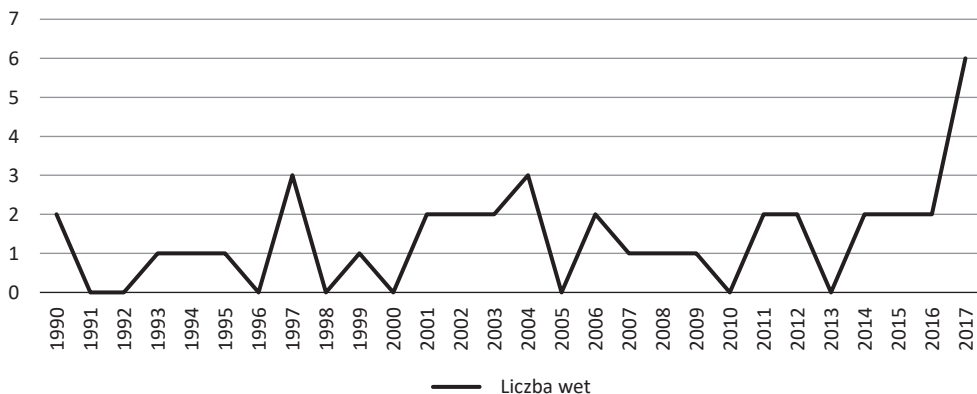
¹⁰ http://legal.un.org/ilc/elections/2016election_outcome.shtml.

¹¹ GA/11848, 28.10.2016.

¹² A. Czaplińska, „Trudne wybory do MTS – po raz pierwszy od 1946 r. bez sędziego z Wielkiej Brytanii w składzie Trybunału”, *Przegląd Prawa Międzynarodowego* z 28 listopada 2017 r., <http://przegladpm.blogspot.com/2017/11/trudne-wybory-do-mts-po-raz-pierwszy-od.html>.

ROZŁAM W SPRAWIE BLISKIEGO WSCHODU

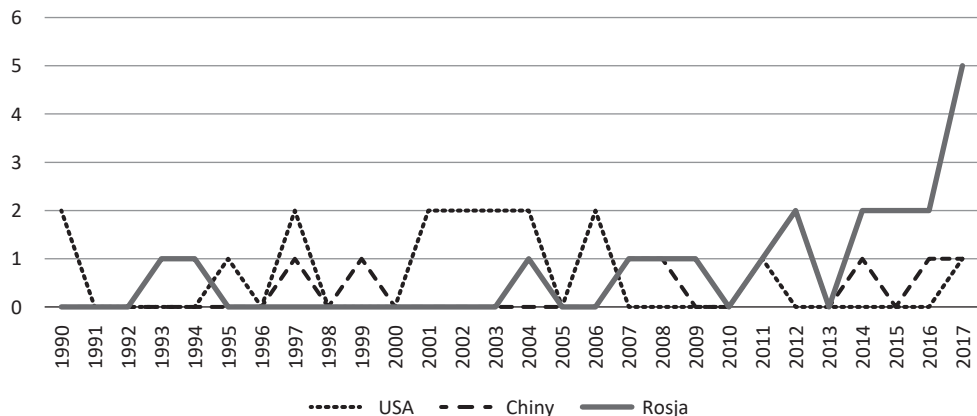
O ile w 2016 r. liczba projektów rezolucji zawetowanych przez stałego członka RB wyniosła 2, o tyle w 2017 r. aż 6, co jest niespotykaną sytuacją od czasów zakończenia zimnej wojny (zob. wykres 1).

Wykres 1
Ogólna liczba wet w Radzie Bezpieczeństwa

Źródło: opracowanie własne.

W 2017 r. z prawa weta najczęściej korzystała Rosja (pięciokrotnie, w tym raz wspólnie z Chinami). Warto zaznaczyć, że od 1990 r. ani Wielka Brytania, ani Francja tego nie uczyniły. Natomiast Rosja, USA i Chiny nie wahały się skorzystać z uprawnienia do zablokowania rezolucji merytorycznej, która mogłaby zaszkodzić ich interesom (zob. wykres 2).

Wykres 2
Liczba projektów rezolucji zawetowanych przez poszczególnych stałych członków RB

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2016–2018 zwiększona liczba wet była wynikiem przedkładania do głosowania rezolucji dotyczących sytuacji w Syrii (w sumie 11 wet od 2011 r.), których treść budziła zastrzeżenia Rosji i z góry było wiadomo, że nie ma jakichkolwiek szans na ich przyjęcie. Ostre wymiany zdań między byłymi przedstawicielami USA oraz Rosji przy ONZ, tj. Samanthą Power a Witalijem Czurkinem, były kontynuowane przez ich następców – Nikki Haley oraz Władimira Safronkowa. Celem administracji amerykańskiej było nieustające piętnowanie Rosji za blokowanie działań Rady. Można jednak kwestionować słuszność takiego podejścia, biorąc pod uwagę, że jego rezultatem było jedynie usztywnianie stanowiska oponenta.

W 2016 r. RB przyjęła rezolucje dotyczące przestrzegania zawieszenia działań zbrojnych (z wyjątkiem operacji przeciwko Dżabhat an-Nusra i ISIL)¹³, przedłużenia mandatu wspólnego mechanizmu śledczego dla identyfikacji sprawców użycia broni chemicznej¹⁴, monitorowania ewakuacji osób cywilnych z Aleppo i ochrony ludności cywilnej na terenie całego kraju (przy okazji zaznaczając zakaz dokonywania przymusowych przesiedleń)¹⁵, wsparcia dla wysiłków Rosji i Turcji na rzecz zakończenia „przemocy w Syrii” i rozpoczęcia procesu mającego doprowadzić do całkowitego wstrzymania ognia¹⁶, a także dostępu dla pomocy humanitarnej przez linie podziału między walczącymi i wstrzymania przepływu zagranicznych bojowników¹⁷. Współpraca w ramach Rady załamała się jednak wraz z przejściem władzy w USA przez prezydenta Donalda Trumpa. Już w 2016 r. lekceważono sprzeciw Rosji wobec szczególnego potępienia naruszeń prawa ze strony sił rządowych, w tym bombardowań powietrznych Aleppo, czy stanowczego przypisywania im użycia broni chemicznej i umieszczania dowódców syryjskich na liście osób objętych sankcjami. Rosja nie zgadzała się również z koniecznością zaprzestania jakichkolwiek walk, gdyż jej zdaniem umożliwiało to terrorystom przejmowanie kolejnych terenów¹⁸. Dalsze stawianie Rosji pod ścianą choćby w kwestii przedłużania mandatu wspólnego mechanizmu śledczego (na godziny przed ogłoszeniem przez niego finalnego raportu) poskutkowało serią wet¹⁹. Rosja przypominała, że już raz – w przypadku Specjalnej Komisji ds. Iraku oraz Komisji NZ ds. Monitorowania, Weryfikowania i Inspekcji, również zajmujących się m.in. bronią chemiczną – wyniki zostały zmanipulowane, a zachodni interwencjonizm doprowadził do destabilizacji regionu. Podobny scenariusz mógł być realizowany w przypadku Syrii, zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę skład grupy śledczych (rzekomo sympatyzujący z pań-

¹³ S/RES/2268, 26.02.2016.

¹⁴ S/RES/2314, 31.10.2016; S/RES/2319, 7.11.2016.

¹⁵ S/RES/2328, 19.12.2016.

¹⁶ S/RES/2336 z 31.12.2016.

¹⁷ S/RES/2332 z 21.12.2016.

¹⁸ S/2016/846, 8.10.2016 – przeciwko głosowały Rosja i Wenezuela, a Chiny i Angola wstrzymały się od głosu; S/2016/1026, 5.12.2016 – przeciwko głosowały Chiny, Rosja, Wenezuela, a Angola wstrzymała się od głosu.

¹⁹ S/2017/315, 12.04.2017 – przeciwko głosowały Rosja i Boliwia, natomiast od głosu wstrzymały się Chiny, Etiopia, Kazachstan; S/2017/884, 24.10.2017 – przeciwko głosowały Rosja i Boliwia, od głosu wstrzymały się Chiny i Kazachstan; S/2017/962 – przeciwko głosowały Rosja i Boliwia, wstrzymały się Chiny i Egipt.

stwami zachodnimi)²⁰ i jednostronny atak USA na cele w Syrii w kwietniu 2017 r., do którego doszło po użyciu broni chemicznej w Chan Szajchun. Rosja więc coraz bardziej usztywniała swoje stanowisko. W jej opinii ewentualne przegłosowanie rezolucji w sprawie Syrii mogło być postrzegane jako próba legitymizacji działań amerykańskich²¹. Nawet dyskusje nad projektami rezolucji dotyczącymi przedłużania misji pokojowej UNDOF (Wzgórza Golan)²² czy UNIFIL (południowy Liban)²³ były okazją do starć w ramach RB. Zdaniem USA, Rada m.in. nie dostrzegająca powiązań między Hezbollahem a Iranem i zbyt mechanicznie przystępowała do głosowania rezolucji w sprawie wymienionych misji.

Dopiero w grudniu 2017 r. Radzie udało się przyjąć rezolucję w sprawie dostaw pomocy humanitarnej w Syrii i potępiającą przepływ zagranicznych bojowników²⁴. Pod znakiem zapytania stoi jednak możliwość przyjęcia podobnych rezolucji w przyszłości ze względu na zastrzeżenia Rosji co do korzystania z pomocy humanitarnej przez niepaństwowe grupy zbrojne.

Poza wojną w Syrii inną kwestią bliskowschodnią, która podzieliła Radę, był konflikt izraelsko-palestyński. O ile pod koniec grudnia 2016 r. udało się przyjąć rezolucję podkreślającą nielegalność budowania osiedli na terenach okupowanych przez Izrael²⁵ – przy głosie wstrzymującym się USA, protestujących w ten sposób przeciwko potępianiu Izraela m.in. w Radzie Praw Człowieka – o tyle w 2017 r. Stany Zjednoczone zdecydowały się zawetować rezolucję podkreślającą konieczność uzgodnienia statusu Jerozolimy w drodze negocjacji i nawołującą do nieustanawiania misji dyplomatycznych w tym mieście²⁶. Swe weto tłumaczyły tym, że należy pogodzić się z rzeczywistością i szanować prawo każdego suwerennego państwa do decydowania o miejscu lokalizacji swych placówek dyplomatycznych. Przy okazji głosowania powyższej rezolucji Haley podkreśliła, że ONZ czyni więcej zła niż dobra dla pokoju. Tym samym przedstawicielka USA przy ONZ podważyła autorytet całej organizacji.

Rosja dopatrywała się złych intencji państw zachodnich w odniesieniu do działań podejmowanych wobec Libii. Nie było większych wątpliwości co do przedłuża-

²⁰ S/2017/172, 28.02.2017 – przeciwko głosowały Chiny, Rosja, Boliwia, wstrzymały się Egipt, Etiopia, Kazachstan. W skład panelu Wspólnego Mechanizmu Śledczego (Joint Investigative Mechanism) wchodziłi Edmont Mulet (Gwatemala), Judy Cheng-Hopkins (Malezja), Stefan Mogl (Szwajcaria).

²¹ Na marginesie można zauważyć, że François Delattre uzasadniał amerykański atak koniecznością wymierzenia kary. Najwyraźniej francuski ambasador zapomniał, że KNZ nie daje możliwości przeprowadzenia unilateralnej operacji zbrojnej w następstwie naruszenia prawa.

²² S/RES/2294, 29.06.2016; S/RES/2330, 19.12.2016; S/RES/2361, 29.06.2017, S/RES/2394, 21.12.2017.

²³ S/RES/2305, 30.08.2016; S/RES/2373, 30.08.2017.

²⁴ S/RES/2393 z 19.12.2017.

²⁵ S/RES/2334, 23.12.2016. Była to pierwsza od 1980 r. (S/RES/465) rezolucja w tej sprawie, którą można traktować jako zachętę do zbadania sytuacji przez Międzynarodowy Trybunał Karny (por. art. 8 ust. 2 lit. b viii statutu, Dz. U. 2003, Nr 78, poz. 708), zwłaszcza że Palestyna przystąpiła do Statutu MTK 2 stycznia 2015 r. i tym samym zbrodnie międzynarodowe popełniane na jej terytorium zostały objęte jurysdykcją trybunału.

²⁶ S/2017/1060, 18.12.2017. Stany Zjednoczone były jedynym państwem głosującym przeciwko.

nia mandatu misji wspierającej Libię²⁷, poparcia dla procesów politycznych w niej zachodzących²⁸ czy zgody na przeprowadzanie kontroli i niszczenie broni chemicznej w obawie przed przejściem jej przez terrorystów²⁹. Jednak już kwestie sankcji na eksport ropy z Libii³⁰ oraz inspekcji okrętów przeprowadzanych przez jednostki państw trzecich w celu zweryfikowania, czy nie są one używane do naruszania embarga³¹ lub przemytu ludzi z wybrzeży libijskich³², budziły kontrowersje. Rosja wskazywała bowiem, że upoważnienia ze strony RB są wykorzystywane przez NATO do kontroli przepływu broni do Libii, a inspekcje – jej zdaniem – powinny być dokonywane przez siły w pełni międzynarodowe. Stąd jej przedstawiciel głośno pytał: *Are we going to work together or not?*

Wobec regionu Bliskiego Wschodu Rada była jednak jednomyślna, jeśli chodzi o ocenę sytuacji w Jemenie, nakładając sankcje na niektóre podmioty z Jemenu (embargo na broń, zakaz podróży, zamrożenie środków³³) i wyrażając troskę w związku z klęską głodu i epidemią cholery³⁴. Podobnie była zgodna co do wsparcia wyborów w Libanie³⁵.

BUDOWANIE KONSENSUSU W CIENIU NUKLEARNEGO ZAGROŻENIA

Wśród decyzji RB, poza wskazanymi wyżej w sprawie Bliskiego Wschodu oraz szeregiem cyklicznych rezolucji w sprawie przedłużania operacji pokojowej czy misji wsparcia w takich państwach jak Afganistan (UNAMA)³⁶, Irak (UNAMI)³⁷, Bośnia i Hercegowina (EUFOR ALTHEA)³⁸, Gwinea Bissau (UNIOGBIS)³⁹, Maroko (Sahara Zachodnia, MONURSO), Cypr (UNFICYP)⁴⁰, na szczególną uwagę zasługują decyzje dotyczące Korei Północnej, Kolumbii oraz licznych państw afrykańskich. Jednocześnie trzeba odnotować brak osobnej rezolucji w sprawie sytuacji w Mjanmie, a ściślej traktowania przez władze Mjanmy grupy etnicznej Rohindżów. Rada ograniczyła się jedynie do wydania oświadczenia prezydialnego, w którym wzywała do zaprzestania nadmiernego użycia siły zbrojnej i przemocy oraz potępiła ataki z 25 sierpnia 2017 r., przypominając o odpowiedzialności państwa za ochronę

²⁷ S/RES/2273, 15.03.2016; S/RES/2291, 13.06.2016; S/RES/2323, 13.12.2016; S/RES/2376, 14.09.2017.

²⁸ S/PRST/2017/19, 10.10.2017.

²⁹ S/RES/2298, 22.07.2016.

³⁰ S/RES/2278, 31.03.2016; S/RES, 2362 z 29.06.2017.

³¹ S/RES/2292, 14.06.2016; S/RES/2357, 12.06.2017.

³² S/RES/2312, 6.10.2016; S/RES/2380, 5.10.2017.

³³ S/RES/2266, 24.02.2016.

³⁴ S/PRST/2017/7, 15.06.2017.

³⁵ S/PRST/2016/15, 1.11.2016.

³⁶ S/PRST/2016/14, 14.09.2016; S/RES/2274, 15.03.2016; S/RES/2344, 17.03.2017.

³⁷ S/RES/2299, 25.07.2016; S/RES/2367, 14.07.2017; S/RES/2390, 8.12.2017.

³⁸ S/RES/2315, 8.11.2016; S/RES/2384, 7.11.2017.

³⁹ S/RES/2267, 26.02.2016; S/RES/2343, 23.02.2017.

⁴⁰ S/RES/2263, 28.01.2016; S/RES/2300, 26.07.2017; S/RES/2338, 26.01.2017; S/RES/2369 z 27.07.2017.

swej ludności⁴¹. Z sytuacji krajowych, które zostały pominięte w decyzjach Rady, należy również odnotować konflikt na Ukrainie (i to mimo zasiadania Ukrainy w RB) oraz kryzys w Wenezueli.

Dla Rady Bezpieczeństwa wyzwaniem, jeśli chodzi o zagrożenie nuklearne⁴², była odpowiednia reakcja na kolejne próby nuklearne i testy pocisków balistycznych dokonywane przez KRLD. Korea Północna regularnie dokonywała testów, a Rada – co znaczące – zgodnie rozszerzała zakres sankcji, obejmując embargiem nie tylko materiały nuklearne lub wojskowe, ale także węgiel, stal, żelazo, złoto, tytan, wanad, miedź, nikiel, srebro, cynk i inne rzadkie minerały, paliwa, gazy płynne, dobra luksusowe, dobra podwójnego użycia (czyli mogące być wykorzystane zarówno w celach wojskowych, jak i cywilnych), helikoptery, statki, owoce morza, tekstylia, rurociągi, linie kolejowe, pojazdy, żywność, produkty rolne maszyny, sprzęt elektryczny, ziemię i kamienie, drewno⁴³.

Ponadto wskazywała na konieczność wydalenia pracowników pochodzących z KRLD (takowi znajdują się również w Polsce!), z których pracy państwo to czerpie niemałe zyski, a także attaché nadzorujących ich pracę, oraz spółek zależnych, z mieszanym kapitałem i banków⁴⁴, zamknięcia biur i kont bankowych w KRLD oraz zerwania wszelkiej współpracy naukowej i technicznej (z wyjątkiem medycznej). Próbując walczyć z obchodzeniem poszczególnych zakazów, Rada apelowała o uważne sprawdzanie ładunków, bagażu podręcznego i rejestrowanego oraz pochodzenia statków, w tym leasingowanych. Zwracała uwagę na naruszanie przez przedstawicieli KRLD prawa dyplomatycznego i prawa krajowego⁴⁵ oraz obchodzenie embarga przez przekazywanie towarów na morzu czy odsprzedawanie praw do połowów⁴⁶. Dodatkowo zakazała ubezpieczania statków przewożących zabronione towary. Rada wspierała rozmowy sześciu (tj. Chin, KRLD, Republiki Koreańskiej, Japonii, Rosji i USA), choć wypowiedzi amerykańskiego prezydenta o tym, jak to „totalnie zniszczy” (*totally destroy*) Koreę Północną, nie pomagały w nakłonieniu tejeż do negocjacji⁴⁷.

O ile Korea Północna nie jest zainteresowana współpracą z RB, o tyle wsparcia ze strony Rady oczekiwała Kolumbia, gdy doszło do zawarcia porozumienia pokojowego kończącego ponad 50-letnią wojnę domową. Na prośbę tego państwa RB ustanowiła misję międzynarodowych obserwatorów monitorujących złożenie broni przez rząd i takie grupy zbrojne jak Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia

⁴¹ S/PRST/2017/22, 6.11.2017.

⁴² Zob. rezolucję Rady wzywającą do przystępowania do Traktatu o całkowitym zakazie prób z bronią jądrową z 1996 r. Do tej pory (9.02.2018) traktat ratyfikowało 166 państw, wśród nich jednak nie ma Indii, Iranu, Izraela, Korei Północnej, Pakistanu, Syrii, a także takich stałych członków RB jak Chiny czy USA. S/RES/2310, 23.09.2016.

⁴³ S/RES/2321, 30.11.2016; S/RES/2345, 23.03.2017; S/RES/2375, 11.09.2017; S/RES/2397, 22.12.2017.

⁴⁴ S/RES/2270, 2.03.2016; S/RES/2276, 24.03.2016.

⁴⁵ S/RES/2356, 2.06.2017; S/RES/2371, 5.08.2017; S/PRST/2017/16, 29.08.2017.

⁴⁶ S/RES/2397, 22.12.2017.

⁴⁷ Wypowiedź Donalda Trumpa na posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego ONZ 19 września 2017 r., zob. nagranie m.in. <https://www.theguardian.com/world/live/2017/sep/19/donald-trump-uk-embassy-live-updates-news>.

– Ejército del Pueblo (FARC-EP), Ejército de Liberación Nacional (ELN), oraz implementację gwarancji bezpieczeństwa⁴⁸. Tym samym, choć pokojowe rozwiązanie konfliktu nastąpiło poza Radą, to właśnie RB ma odgrywać rolę gwaranta ostatecznych ustaleń.

Zgodnie z wieloletnią praktyką, znaczną część energii Rady była poświęcona państwowym afrykańskim. Wobec Wybrzeża Kości Słoniowej i Liberii RB zniosła sankcje, co było również powiązane z zakończeniem lub przygotowaniem do zamknięcia odpowiednio misji UNOCI⁴⁹ i UNMIL⁵⁰. Natomiast w odniesieniu do Republiki Środkowej Afryki⁵¹, Demokratycznej Republiki Konga⁵², Somalii⁵³, Sudanu (Darfuru)⁵⁴ i Sudanu Południowego⁵⁵ czy Mali⁵⁶ sankcje zostały przedłużone (a nawet rozszerzone, by objąć osoby odpowiedzialne za rekrutację dzieci do sił zbrojnych czy uniemożliwiający udzielanie pomocy humanitarnej lub przeprowadzające albo wspierające ataki na członków misji pokojowych⁵⁷). W wielu przypadkach Rada była zmuszona odnotować popełnienie masowych zbrodni, np. w Burundi, gdzie utworzono komponent policyjny (228 członków), by monitorować sytuację⁵⁸, czy w Republice Środkowej Afryki⁵⁹ oraz w Demokratycznej Republice Konga⁶⁰. Nie napawały optymizmem stwierdzenia SG Guterresa, który ostrzegł, że np. Sudan Południowy zmierza ku przepaści⁶¹.

Rada starała się monitorować sytuacje w państwach, w których zbliżały się wybory (przykładem może być Gambia⁶², Liberia⁶³, Gwinea Bissau⁶⁴, Somalia⁶⁵ czy Demokratyczna Republika Konga⁶⁶), gdyż niestety nadal charakterystyczna dla państw afrykańskich jest niechęć najwyższych przedstawicieli do ustąpienia ze sta-

⁴⁸ S/RES/2261, 25.01.2016; S/RES/2307, 13.09.2016; S/RES/2366, 10.07.2017; S/RES/2377, 14.09.2017; S/PRST/2017/6, 11.05.2017; S/PRST/2017/18, 5.10.2017; S/RES/2381, 5.10.2017.

⁴⁹ S/RES/228, 20.01.2016.

⁵⁰ S/RES/2288, 25.05.2016.

⁵¹ S/RES/2262, 27.01.2016.

⁵² S/RES/2360, 21.06.2017; S/RES/2293, 23.06.2016.

⁵³ S/RES/2317 z 10.11.2017 (aż pięć państw wstrzymało się od głosu: Angola, Chiny, Egipt, Rosja, Wenezuela, gdyż nie były przekonane co do roli Erytrei we wspieraniu Asz-Szabab); S/RES/2385, 14.11.2017 (od głosu wstrzymały się Boliwia, Chiny, Egipt i Rosja).

⁵⁴ S/RES/2265, 10.02.2016; S/RES/2340, 8.02.2017.

⁵⁵ S/RES/2265, 10.02.2016; S/RES/2271 z 2.03.2016; S/RES/2280 z 7.04.2016; S/RES/2290, 31.05.2016; S/PRST/2017/4, 23.03.2017; S/RES/2327 z 16.12.2016; S/RES/2340, 8.02.2017; S/RES/2353, 24.05.2017.

⁵⁶ S/PRST/2016/16, 3.11.2016; S/RES/2374, 5.09.2017.

⁵⁷ S/RES/2339, 27.01.2017; S/RES/2360, 21.06.2017; S/RES/2374, 5.09.2017.

⁵⁸ S/RES/2279, 1.04.2016; S/RES/2303, 29.07.2016 (przy głosach wstrzymujących Angoli, Chin, Egiptu, Wenezueli); S/PRST/2017/13, 2.08.2017.

⁵⁹ S/PRST/2016/17, 16.11.2016; S/PRST/2017/5, 4.04.2017; S/PRST/2017/9, 13.07.2017.

⁶⁰ S/PRST/2017/12, 26.07.2017.

⁶¹ SC/12761, 23.03.2017.

⁶² S/PRST/2016/19, 21.12.2016; S/RES/2337, 19.01.2017; S/PRST/2017/2, 20.1.2017; S/PRST/2017/10, 24.07.2017.

⁶³ S/PRST/2017/11, 24.07.2017.

⁶⁴ S/RES/2267, 26.02.2016; S/PRST/2017/17, 13.09.2017.

⁶⁵ S/PRST/2016/13, 19.08.2016.

⁶⁶ S/PRST/2016/18, 5.12.2016; S/PRST/2017/1, 4.01.2017; S/PRST/2017/12, 26.07.2017.

nowisk w odpowiedzi na niekorzystny dla nich wynik wyborów, jak również ingerowanie przez wojsko w spory polityczne.

W pracach Rady Bezpieczeństwa można zauważyć trend coraz częstszego przyjmowania rezolucji odnoszących się nie do jednego państwa, lecz do całego regionu. Wynika to z faktu, że np. działalność Boko Haram ma wymiar nie krajowy, lecz regionalny, i do zwalczenia tej grupy konieczna jest współpraca Kamerunu, Czadu, Nigru i Nigerii⁶⁷. Rada zdecydowała się na połączenie biur specjalnego przedstawiciela dla Sahelu i dla Afryki Zachodniej⁶⁸ oraz wspieranie takich inicjatyw jak utworzenie wspólnych sił (*Multinational Joint Task Force* – inicjatywa grupy pięciu państw, tj. Burkina Faso, Czadu, Mali, Mauretanii, Nigru) do zwalczania terroryzmu i zbrodni transnarodowych w Sahelu czy opracowywanie strategii dla Sahelu⁶⁹. Także walka z piractwem⁷⁰ i transnarodowymi przestępstwami w postaci przemytu narkotyków i nielegalnych dóbr wymagała regionalnych rozwiązań⁷¹. Rada popierała również współpracę w regionie Wielkich Jezior między Angolą, Burundi, Republiką Środkowej Afryki, Demokratyczną Republiką Konga, Rwandą, RPA, Sudanem Południowym, Ugandą, Tanzanią, Zambią⁷². Nie jest możliwe bowiem zakończenie konfliktu w DRK bez współpracy z państwami ościennymi, w których poszczególne grupy zbrojne mają swoje bazy i uzyskują wsparcie finansowe oraz mogą przewozić eksploatowane dobra.

Każdy konflikt zbrojny wiąże się z ogromnymi masami uchodźców (np. w przypadku Burundi mowa jest o 220 tys. osobach wewnątrznie przesiedlonych, tzw. IDPs, oraz 416 tys. uchodźców⁷³, a w przypadku Republiki Środkowej Afryki – 500 tys. uchodźców i dodatkowo 600 tys. IDPs)⁷⁴. Problemy przez nich generowane dotyczą cały region, a nie pojedyncze państwo czy państwa, stąd oczekiwania kompleksowej oceny sytuacji przez Radę. Także klęska głodu obejmuje region, a nie pojedynczy kraj, jak obecnie w Jemenie, Sudanie Południowym, Somalii, Nigerii, więc i odpowiedź musi być regionalna⁷⁵.

TERRORYZM I OGRANICZENIA ŚRODKÓW ORAZ METOD PROWADZENIA DZIAŁAŃ ZBROJNYCH

Nadal jednym z głównych zagrożeń, którym RB zajmuje się najczęściej, jest terroryzm⁷⁶. Spośród ugrupowań terrorystycznych najczęściej potęgą ona talibów, sieć

⁶⁷ S/RES/2349, 31.03.2017.

⁶⁸ S/PRST/2016/11, 28.07.2016.

⁶⁹ S/PRST/2017/2, 20.01.2017; S/RES/2359, 21.06.2017; S/RES/2391, 8.12.2017.

⁷⁰ S/RES/2316 z 9.11.2016; S/RES/2383, 7.11.2017.

⁷¹ S/PRST/2016/4, 25.04.2016.

⁷² S/RES/2389, 8.12.2017.

⁷³ S/PRST/2017/13, 2.08.2017.

⁷⁴ S/RES/2387, 15.11.2017. Por. S/RES/2301, 26.07.2016.

⁷⁵ S/PRST/2017/3, 10.02.2017; S/RES/2346, 23.03.2017; S/RES/2358, 14.06.2017; S/PRST/2017/14, 9.08.2017.

⁷⁶ Zob. również liczne oświadczenia prasowe, np. SC/13148, 28.12.2017 (atak w Kabulu), SC/13086, 24.11.2017 (atak w Egipcie), SC/12833, 23.05.2017 (atak w Manchesterze).

Haqqani, Al-Kaidę (w tym Al-Kaidę na Półwyspie Arabskim – AQAP, ISIL/Daesh, an-Nusra⁷⁷, a także Boko Haram, Asz-Szabab, Armię Oporu Bożego – LRA)⁷⁸. Już tradycyjnie RB obawia się, że w ich ręce dostanie się broń masowej zagłady⁷⁹, a także broń konwencjonalna (często grabiona z magazynów państwowych), co doprowadzi do destabilizacji danego regionu⁸⁰.

Rada wielokrotnie podkreślała, że każde państwo musi powstrzymać się od udzielania pomocy w jakiegokolwiek postaci osobom zaangażowanym w akty terrorystyczne i powinno zwalczać zjawisko zagranicznych bojowników terrorystycznych (*foreign terrorist fighters*, FTF), którzy są rekrutowani w wyniku „złej interpretacji religii”⁸¹. Dostrzegając rolę Internetu w werbowaniu terrorystów, Rada zdecydowała się objąć sankcjami także te osoby, które świadczą terrorystom hosting Internetu i związane z nim inne usługi⁸². Zwróciła również uwagę na warunki w więzieniach, które jej zdaniem są inkubatorami terroryzmu, a także podkreśliła powagę zagrożenia w postaci wykorzystania lotnictwa cywilnego do przeprowadzania ataków terrorystycznych⁸³ czy wszelkiego rodzaju ataków na infrastrukturę krytyczną⁸⁴. Charakterystyczne, że RB uznała lotniska oraz infrastrukturę roponośną za obiekty cywilne⁸⁵, co z pewnością stoi w sprzeczności z dotychczasowymi standardami przyjętymi w międzynarodowym prawie humanitarnym⁸⁶.

Podobnie jak w latach ubiegłych⁸⁷ Rada kładła nacisk na konieczność pozbawienia grup terrorystycznych źródeł finansowania takich jak przemysł broni, osób, narkotyków, handel dobrami kultury⁸⁸ oraz zasobami naturalnymi, do których należą złoto i inne cenne metale, kamienie, minerały, zwierzęta, ropa czy węgiel drzewny, porwania dla okupu, napady na banki⁸⁹. Zauważyła, że coraz częściej źródłem dochodów jest handel ludźmi⁹⁰. Zwróciła również uwagę na wykorzystywanie przez terrorystów organizacji charytatywnych w celu zdobycia finansowania. Wskazała także, że podejmują oni próby przedostania się przez granice przy wykorzystaniu

⁷⁷ S/PRST/2016/14, 14.09.2016.

⁷⁸ Zob. np. S/PRST/7, 13.05.2016. S/RES/2388, 21.11. 2017.

⁷⁹ S/RES/2325, 15.12.2016.

⁸⁰ S/RES/2342, 23.02.2017; S/RES/2370, 2.08.2017.

⁸¹ S/PRST/6, 11.05.2016; S/RES/2354, 24.05.2017 (*Noting with concern that terrorist craft distorted narratives that are based on the misinterpretation and misrepresentation of religion to justify violence, which are utilized to recruit supporters and Foreign Terrorist Fighters*); zob. też *Comprehensive International Framework to Counter Terrorist Narratives*, S/2017/375, 28.04.2017.

⁸² S/RES/2368, 20.07.2017; S/RES/2395, 21.12.2017.

⁸³ S/RES/2309, 22.09.2016; S/RES/2395, 21.12.2017; S/RES/2396, 21.12.2017.

⁸⁴ S/RES/2341, 13.02.2017.

⁸⁵ S/RES/2327, 16.12.2016.

⁸⁶ Zob. szerzej P. Grzebyk, *Cele osobowe i rzeczowe w konfliktach zbrojnych w świetle prawa międzynarodowego*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2018, s. 156 i n.

⁸⁷ Zob. eadem, „Lifting w oparach skandalu – działalność Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych w 2015 r.”, *Rocznik Strategiczny* 2015/16, s. 78.

⁸⁸ S/RES/2347, 24.03.2017.

⁸⁹ S/RES/2322, 12.12.2016.

⁹⁰ S/RES/2331, 20.12.2016; S/RES/2388, 21.11. 2017; S/PRST/2017/24, 7.12.2017; S/PRST/2017/24, 7.12.2017.

faktu, że posiadają kilka obywatelstw albo podróżują z rodziną, na co służby graniczne powinny być uczulone⁹¹.

Rada zaznaczyła, że w celu zwalczania terroryzmu nie wystarczy odwołać się do środków militarnych, porządkowych, wywiadowczych. Konieczne jest umacnianie rządów prawa, przestrzeganie praw człowieka, dobre rządzenie, tolerancja, a potencjalnym rekrutom należy przedstawiać alternatywę, do czego niezbędne jest tworzenie odpowiednich warunków społeczno-ekonomicznych⁹².

Rada zwróciła uwagę, że grupy terrorystyczne takie jak ISIL dopuszczają się licznych zbrodni międzynarodowych (w tym niszczenia dóbr kultury⁹³). Dlatego też utworzyła grupę śledczą, której rolą jest zabezpieczanie dowodów zbrodni⁹⁴. RB uzależnia utrzymanie czy też zaprowadzenie pokoju od wymierzenia sprawiedliwości, i nie tylko w kontekście pociągania do odpowiedzialności terrorystów. Dwa trybunały tymczasowe, które Rada stworzyła, by rozstrzygnąć o odpowiedzialności za zbrodnie popełnione w byłej Jugosławii i w Rwandzie, przestały już funkcjonować⁹⁵. Zauważalna jednak była aktywność Rady polegająca na wielokrotnym wyrażaniu poparcia dla powoływania specjalnych trybunałów (np. w Republice Środkowej Afryki) lub przypominaniu o możliwości zajęcia się daną sytuacją przez Międzynarodowy Trybunał Karny⁹⁶. Niestety, poza słowami Rada nie zdecydowała się w sposób znaczący wesprzeć powyższych instytucji, czy to finansowo (zgodnie z art. 115 statutu MTK, ONZ powinna wesprzeć finansowo MTK, biorąc pod uwagę przekazanie przez RB sytuacji w Darfurze i w Libii pod jurysdykcję trybunału), czy przez zobligowanie państw do konkretnych form współpracy.

Skoro Rada zajmuje się w dużym stopniu konfliktami zbrojnymi, siłą rzeczy stała się instytucją nadzorującą prawidłową implementację międzynarodowego prawa humanitarnego mającego zastosowanie w odniesieniu do nich. Nie tylko więc przypomina o konieczności prowadzenia działań zbrojnych zgodnie z prawem międzynarodowym, lecz także zachęca do przystępowania do traktatów m.in. zakazujących użycia min, improwizowanych ładunków wybuchowych czy broni wytwarzającej wybuchowe pozostałości wojenne⁹⁷. Trzeba jednak zaznaczyć, że najwidoczniej członkowie Rady tego typu apeli nie biorą do siebie, gdyż np. stroną konwencji ottawskiej o zakazie min przeciwpiechotnych z 1997 r.⁹⁸ nie jest aż trzech stałych członków RB: USA, Chiny, Rosja. Jeśli chodzi o metody prowadzenia działań zbrojnych, Rada zwracała uwagę na niedopuszczalność ataków na szkoły, szpitale, na

⁹¹ S/RES/2396, 21.12.2017.

⁹² S/RES/2395, 21.12.2017; S/RES/2349, 31.03.2017.

⁹³ S/RES/2367, 14.07.2017.

⁹⁴ S/RES/2379, 21.09.2017.

⁹⁵ Jedną z ostatnich decyzji RB w stosunku do trybunałów *ad hoc* było powołanie Serge'a Brammertza na prokuratora międzynarodowego mechanizmu rezydualnego trybunałów karnych, S/RES/2269, 29.02.2016. Symptomatyczne było jednak, że od głosu wstrzymały się Angola, Egipt, Senegal i Rosja, które krytykowały mechanizm jako kolejny element zachodniego systemu. Zob. również S/RES/2306, 6.09.2016; S/RES/2329, 19.12.2016 dotyczące sposobu i samego powołania sędziów.

⁹⁶ S/PRST/2017/9, 13.07.2017; S/RES/2339, 27.01.2017; S/RES/2387, 15.11.2017.

⁹⁷ S/RES/2365, 30.06.2017.

⁹⁸ Dz.U. z 2013 r., poz. 323.

ograniczanie pomocy humanitarnej oraz na nieakceptowalną liczbę ofiar wśród dzieci w wyniku działań zbrojnych, a także na problem ich rekrutacji do sił zbrojnych. Przypominała również o obowiązku przedsięwzięcia odpowiednich środków ostrożności w celu ochrony ludności cywilnej⁹⁹.

Ówczesny SG Ban Ki-moon szczególnie piętnował ataki na szpitale i słusznie podkreślał: „When so-called surgical strikes are hitting surgical wards, something is deeply wrong”¹⁰⁰. Kwestię tę zresztą podnosił również przy okazji Światowego Szczytu Humanitarnego w 2016 r., gdyż niezwykle niepokojące jest, iż jeden z najwcześniejszych zakazów dotyczących prowadzenia działań zbrojnych (zakaz atakowania personelu i obiektów medycznych)¹⁰¹ jest obecnie nagminnie naruszany. Świadczą o tym dane przywołane przez Petera Maurera – prezydenta Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża – który stwierdził, że zaledwie w ciągu trzech ostatnich lat dokonano 2400 celowych ataków przeciwko pracownikom opieki zdrowotnej i ich pacjentom oraz centrom medycznym w 11 państwach, a czterech na pięciu stałych członków Rady Bezpieczeństw można powiązać z niektórymi z tego typu ataków¹⁰². Przykładem był atak z 3 października 2015 r. amerykańskich sił na centrum medyczne prowadzone przez Lekarzy bez Granic w Afganistanie, który Stany Zjednoczone uzasadniały m.in. jego militarnym wykorzystaniem. Nic więc dziwnego, że Rada w jednym ze swych oświadczeń przydialnych podkreśliła zakaz wojskowego użycia szpitali, zauważając jednocześnie, że takie zastosowanie pozbawia je ochrony¹⁰³.

OPERACJE POKOJOWE

Obecnie prowadzonych jest 15 operacji pokojowych, z czego aż 9 w Afryce. Spośród nich (zob. tabela 2) systematycznie zwiększa się liczebność personelu MINUSMA (Mali)¹⁰⁴, MINUSCA (Republika Środkowej Afryki)¹⁰⁵ oraz UNMISS (Sudan Południowy)¹⁰⁶, co niestety potwierdza, jak bardzo niestabilna pod względem wojskowym jest sytuacja w państwach, w których prowadzone są powyższe misje. Rada Bezpieczeństwa jest jednak przekonana, że operacje pokojowe są jej najefektywniejszym instrumentem utrzymania pokoju i bezpieczeństwa¹⁰⁷.

⁹⁹ S/PRST/2016/9, 15.06.2016; S/PRST/2017/21, 31.10.2017.

¹⁰⁰ S/RES/2286, 3.05.2016.

¹⁰¹ M.in. ochrony personelu medycznego dotyczyła pierwsza nowożytna konwencja z zakresu MPH, tj. Konwencja w sprawie polepszenia losu rannych wojskowych w armiach w polu będących z 22 sierpnia 1864 r. Zob. również wystąpienie SG na Światowym Szczyście Humanitarnym, A/70/709, 2.02.2016, par. 58.

¹⁰² SC/12347, 3.05.2016.

¹⁰³ S/PRST/2017/25, 14.12.2017.

¹⁰⁴ S/RES/2295, 29.06.2016.

¹⁰⁵ S/PRST/2016/16, 3.11.2016.

¹⁰⁶ S/RES/2302, 29.07.2016; S/RES/2304, 12.8.2016; S/RES/2305, 30.08.2016; S/RES/2326, 15.12.2016; S/RES/2392, 14.12.2017.

¹⁰⁷ S/RES/2378, 20.09.2017.

W latach 2016–2017 doszło do zakończenia misji UNOCI (Wybrzeże Kości Słoniowej)¹⁰⁸ oraz MINUSTAH (Haiti), którą zastąpiła misja MINUJUSTH¹⁰⁹. O ile osiągnięcia UNOCI i UNMIL (zamknięcie tej misji zapowiedziano na koniec marca 2018 r.¹¹⁰) przedstawia się w superlatywach (wyrażając jednak pewne obawy co do kruchości osiągniętego pokoju¹¹¹), o tyle MINUSTAH odchodzi w aurze skandalu ze względu na wybuch epidemii cholery oraz liczne przestępstwa seksualne, których dopuścili się jej członkowie. ONZ uznała swoją moralną (a nie prawną!) odpowiedzialność za epidemię cholery¹¹², a w odniesieniu do nadużyć seksualnych Rada stwierdziła, że ich przyczyną był brak kontroli i nieprawidłowy system dowodzenia¹¹³.

Decyzje dotyczące zmniejszenia liczebności personelu UNIFA (Abyei)¹¹⁴, UNAMID (misja hybrydowa w Sudanie)¹¹⁵, MONUSCO (DRK)¹¹⁶ wskazują te misje, w stosunku do których już opracowuje się strategię wyjścia. Redukcja personelu czy wręcz likwidacja misji nie jest jednak dowodem na poprawę sytuacji w państwach, gdzie one działają/ły, co wybrzmiewa w komentarzach państw w sprawie rezolucji odnoszących się do przedłużania poszczególnych mandatów misji.

Coraz częściej pojawiają się głosy krytyczne wobec przestrzegania przez RB nadrzędnych zasad powoływania misji pokojowych. Można mieć bowiem wątpliwości co do zachowania po pierwsze warunku uzyskania zgody państwa goszczącego i konsultowania z nim mandatu i obsady misji, czego przykładem są kontrowersje w sprawie misji UNMISS (Sudan Południowy)¹¹⁷, UNIFA (Abyei)¹¹⁸, MINURSO (Sahara Zachodnia)¹¹⁹ oraz MONUSCO (DRK). W przypadku tej ostatniej, wobec wręcz wrogiej postawy rządu, m.in. ambasador Haley proponowała znaczną redukcję, gdyż misja ta nie jest w stanie współpracować z tak wroгим i zbrodniczym reżimem, jakim jest obecny rząd DRK. Papierkiem lakmusowym szczerości chęci współpracy z ONZ ze strony DRK ma być sprawa wyjaśnienia okoliczności mordu na Michaelu Sharpie i Zaidzie Catalan – członkach grupy eksperckiej ONZ¹²⁰.

Po drugie, nie przestrzega się zasady, zgodnie z którą misja jest tworzona, gdy zakończyły się działania zbrojne. Można podać przykład Somalii, gdzie RB nie zgadza się na utworzenie misji pokojowej właśnie ze względu na trwające walki i jedynie przedłuża misję AMISOM (przy jednoczesnej redukcji jej personelu)

¹⁰⁸ S/RES/2260, 20.01.2016; S/PRST/2017/8, 30.06.2017.

¹⁰⁹ S/RES/2313, 13.10.2016; S/PRST/2017/20, 17.10.2017. Na miejsce MINUSTAH powołano MINUJUSTH składającą się z siedmiu formacji policyjnych (lub 2255 policjantów), S/RES/2350, 13.04.2017.

¹¹⁰ S/RES/2288, 25.05.2016; S/RES/2308, 14.09.2016; S/RES/2333, 23.12.2016.

¹¹¹ Charakterystyczne, że w przypadku S/RES/2333, 23.12.2016 (UNMIL) od głosu wstrzymało się aż trzech stałych członków: Francja, Rosja i Wielka Brytania.

¹¹² A/RES/71/161, 16.12.2016.

¹¹³ S/RES/2350, 13.04.2017.

¹¹⁴ S/RES/2318, 15.11.2016; S/RES/2352, 15.05.2017; S/RES/2386, 15.11.2017.

¹¹⁵ S/RES/2296, 29.06.2016; S/RES/2363, 29.06.2017.

¹¹⁶ S/RES/2277, 30.3.2016; S/RES/2293, 23.06.2016; S/RES/2348, 31.03.2017.

¹¹⁷ Zob. dyskusje dot. przyjęcia rezolucji wymienionych w poprzednim przypisie.

¹¹⁸ S/RES/2287, 12.05.2016.

¹¹⁹ S/RES/2285, 29.04.2016; S/RES/2351, 28.04.2017.

¹²⁰ S/PRST/2017/12, 26.07.2017; S/PRST/2017/23, 7.11.2017.

prowadzoną wspólnie z UA¹²¹. Jednak z kolei sytuacja w Sudanie Południowym, Republice Środkowej Afryki czy DRK z pewnością nie może być klasyfikowana jako pokojowa, a mimo to zdecydowano się na utworzenie w tych państwach misji typu *peacekeeping*.

Po trzecie, dyskusyjne jest przestrzeganie przez Radę zaleceń co do ograniczenia możliwości użycia siły przez misję do obrony własnej i mandatu. Apel Rady w stosunku do MONUSCO, aby wspólnie z siłami DRK stawiała czoło takim grupom zbrojnym jak Allied Democratic Forces (ADF), Forces démocratique de libération du Rwanda i innym, można interpretować jako zachętę czy wręcz polecenie zaangażowania się w działania typu wymuszania pokoju. Podobnie można interpretować stworzenie w ramach UNMISS (Sudan Południowy) regionalnych sił ochronnych (Regional Protection Force) w Dżubie upoważnionych do użycia wszelkich możliwych środków do ochrony nie tylko osób cywilnych, ale i sił ONZ. Przy czym zaznaczono, że wiąże się to z zadaniem ochrony lotniska, które przecież jest typowym celem wojskowym. W odniesieniu do MINUSMA również podkreślono konieczność proaktywnej postawy w celu ochrony ludności cywilnej i w efekcie w 2017 r. zostały przeprowadzone odpowiednie operacje w Bekpa, Maraze i Damakango¹²². Co charakterystyczne, Rada z jednej strony podkreśla, jak ważne jest przestrzeganie zasad *peacekeeping*, aby z drugiej natychmiast stwierdzić, że każda misja jest inna¹²³.

Zastrzeżenia budzi również to, w jakim stopniu *peacekeeping* ma się łączyć z *peacebuilding* (vide dyskusja na temat UNMIL i wątpliwości Rosji) i czy rzeczywiście decyzje o takich misjach jak MINUJUSTH (składająca się z samych formacji policyjnych, niemających uprawnienia do użycia siły)¹²⁴ powinna być podejmowana na podstawie rozdziału VII KNZ.

Naruszanie warunków uzyskania zgody na funkcjonowanie danej misji w państwie i ograniczenia działalności do utrzymania pokoju, co wiąże się z użyciem siły wyłącznie w samoobronie, łączy się z gwałtownym wzrostem ataków (*malicious act*) na personel misji pokojowych. W latach 2016–2017 doszło odpowiednio do 34 oraz 61 zamachów (a więc w ciągu roku liczba ta się podwoiła!), co jest znaczącą wielkością wobec ogólnej liczby 118 oraz 133 strat poniesionych w wymienionych latach. W 2017 r. najwięcej ataków przeprowadzono na personel MINUSMA – 24, co akurat w odniesieniu do tej misji stanowiło spadek w stosunku do 27 zmarłych w 2016 r., jednak w przypadku MONUSCO mówimy o 21 atakach w 2017 r., gdy w 2016 r. nie dokonano żadnego, a w przypadku MINUSCA 15 w porównaniu z 2 w 2016 r. Liczba ataków będzie wzrastać, gdyż walczący będą postrzegać członków misji pokojowych jako dopuszczalne cele wojskowe, biorąc pod uwagę zmiany charakteru misji (obarczanie zadaniami bojowymi, np. misji w Republice Środkowej Afryki, która ma przejmować kontrolę nad nowymi obszarami)¹²⁵ oraz przeprowa-

¹²¹ S/RES/2289, 27.05.2016; S/RES/2297, 7.07.2016; S/RES/2355, 26.05.2017; S/RES/2372, 30.08.2017.

¹²² S/RES/2295, 29.06.2016; S/RES/2364, 29.06.2017; S/RES/2387, 15.11.2017.

¹²³ Por. S/PRST/2015/22, 25.11.2015.

¹²⁴ S/RES/2350, 13.04.2017.

¹²⁵ S/RES/2264, 9.02.2016; S/RES/2281, 26.04.2016; S/RES/2387, 15.11.2017.

dzane przez siły państw trzecich – równoległe do działalności misji pokojowych – operacje zbrojne, na które zgodę wyraziła Rada Bezpieczeństwa (przykładem może być sytuacja w Mali)¹²⁶.

Powyższe kwestie niewątpliwie sprowokowały dyskusję na temat rozdzielania różnych misji ONZ i konieczność reformy *peacekeeping*¹²⁷, a także przegląd działań typu *peacebuilding*¹²⁸ z odpowiednim uwzględnieniem współpracy ONZ z Bankiem Światowym z uwagi na związek między bezpieczeństwem a trwałym rozwojem¹²⁹. Powyższe cele mają towarzyszyć całościowej reformie Sekretariatu, którą zapowiedział Guterres¹³⁰.

Zdecydowanych działań wymaga również weryfikacja polityki ONZ wobec nadużyć seksualnych, jakich dopuszczają się członkowie misji (do najliczniejszych dochodziło w ramach MONUSCO, MINUSTAH, UNMIL oraz UNMISS i UNMIS). Sekretarz generalny powołał w marcu 2016 r. specjalnego koordynatora ds. polepszenia reakcji NZ na nadużycia i eksploatację seksualną oraz wprowadził system zbierania danych na temat nadużyć (United Nations Human Rights Screening Policy)¹³¹. W ramach Rady uzgodniono, że zasadą ma być odsyłanie całego oddziału wojskowego czy policyjnego danego kontyngentu, jeśli pojawią się wiarygodne dowody nadużyć dokonywanych na szeroką skalę lub w sposób systematyczny przez osoby z tegoż oddziału/kontyngentu. Precedensowy charakter miało wycofanie całego kongijskiego kontyngentu z Republiki Środkowej Afryki czy ponad 100 „peacekeepersów” pochodzących ze Sri Lanki z Haiti. Niestety, w państwie ich pochodzenia nie podjęto wobec nich jakichkolwiek kroków karnych, co uderza nie tylko w państwo pochodzenia, lecz także w ONZ. Dlatego SG zapowiedział, że jeśli państwo nie podejmuje śledztwa, wszystkie jego oddziały będą wycofywane z misji. Zagroził również, że kolejnym krokiem jest niezwracanie kosztów państwom, które nie będą przeprowadzać w odpowiednim czasie śledztwa w sprawie odpowiedzialności swoich obywateli, a zaoszczędzone pieniądze będą przekazywane na rzecz ofiar nadużyć. Jednak do tej pory praktyką było raczej zwalnianie osób ujawniających nadużycia (tzw. whistleblowerów) niż natychmiastowa reakcja na doniesienia o przestępstwach¹³². Każdy bowiem konflikt z państwem, którego obywatele dopuścili się przestępstwa, może negatywnie wpłynąć na możliwość skompletowania składu misji, z czym ONZ ma notorycznie problem, zwłaszcza jeśli chodzi o siły

¹²⁶ S/RES/2295, 29.06.2016.

¹²⁷ S/PRST/2017/27, 21.12.2017.

¹²⁸ S/RES/2282, 27.04.2016; S/PRST/2016/12, 28.07.2016. Zob. też *The Challenge of Sustaining Peace: Report of the Advisory Group of Experts on the Review of the United Nations Peacebuilding Architecture*, 29.06.2015.

¹²⁹ Zob. A/70/1 (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*), 21.10.2015.

¹³⁰ S/RES/2378, 20.09.2017.

¹³¹ S/RES/2272, 11.03.2016.

¹³² Paul McGeough, „Sexual abuse and exploitation by peacekeepers: New UN plan met with scorn”, *The Sydney Morning Herald* z 8 lipca 2017 r., <http://www.smh.com.au/world/sexual-abuse-and-exploitation-by-peacekeepers-new-un-plan-met-with-scorn-20170706-gx61qq.html>.

policyjne – kluczowe w fazie przejścia od *peacekeeping* do *peacebuilding*¹³³, oraz wszelkiego rodzaju personel kobiecy¹³⁴.

W klasyfikacji państw dostarczających siły mundurowe należy odnotować większe zaangażowanie Egiptu czy Indonezji oraz nieobecność Nigerii na liście dziesięciu największych dostawców. Warto jednak zaznaczyć, że w sumie ok. 50% sił mundurowych pochodzi z Afryki. Tym bardziej kluczowe było ustalenie z Unią Afrykańską zasad finansowania operacji prowadzonych przez tę organizację w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa¹³⁵.

Tabela 1

Ranking największych dostawców personelu wojskowego lub policyjnego na misje pokojowe ONZ (stan na 31 grudnia 2017 r.; zaznaczono spadek lub awans w rankingu w porównaniu z rokiem 2015, a w nawiasie miejsce w rankingu z grudnia 2015 r.)

	Państwo	Ogólna liczba
1. (↑ 2)	Etiopia	8420
2. (↓1)	Bangladesz	7246
3.	Indie	6697
4. (↑5)	Rwanda	6498
5. (↓4)	Pakistan	6238
6.	Nepal	5492
7. (↑13)	Egipt ↑	3274
8. (↓7)	Senegal	3215
9. (↑12)	Indonezja	2688
10. (↓8)	Ghana	2678
11. (↑14)	Tanzania	2673
12. (↓9)	Chiny	2644
31. (↑32)	Francja	816
35. (↑52)	Wielka Brytania	679
66. (↑74)	Rosja	80
73.	Stany Zjednoczone	55
107. (↓97)	Polska	6

Źródło: https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/summary_of_troop_contributing_countries_by_ranking.pdf.

¹³³ S/RES/2382, 6.11.2017.

¹³⁴ Na marginesie warto dodać, że aby zwiększyć liczbę kobiet również wśród mediatorów, stworzono listę potencjalnych kandydatek do tej funkcji w ramach Global Acceleration Instrument, S/PRST/9, 15.06.2016.

¹³⁵ S/PRST/2016/8, 24.05.2016; S/RES/2320, 18.11.2016. Zgodnie z ustaleniami 25% kosztów ma ponosić UA.

Spśród stałych członków zauważalne jest większe zaangażowanie Wielkiej Brytanii. Natomiast Polska nadal spada w rankingu dostarczycieli personelu mundurowego do misji pokojowych, zajmując obecnie 107 miejsce spośród 125 klasyfikowanych państw. To z pewnością nie stanowi mocnego argumentu w forsowaniu przez nią jakichkolwiek zmian w organizacji *peacekeeping*.

Z końcem 2016 r. stanowisko sekretarza generalnego opuścił Ban Ki-moon¹³⁶. Do sukcesów jego kadencji (i tym samym RB) należy choćby ustabilizowanie sytuacji w Wybrzeżu Kości Słoniowej czy w Liberii oraz przyjęcie milenijnych celów rozwojowych i paktu klimatycznego – ale i te osiągnięcia można podać w wątpliwość, biorąc pod uwagę choćby kruchość pokoju w wymienionych państwach (choć najgorszy pokój jest zawsze lepszy niż najłagodniejsza wojna) czy ignorowanie zobowiązań wynikających z przyjęcia danych dokumentów. Ban Ki-moon sam podkreśla, że jego największą porażką jest sytuacja w Syrii, sytuacja, która doprowadziła do jednego z największych kryzysów we współpracy w ramach Rady Bezpieczeństwa. Liczba wet z 2017 r. jest największa od czasów zakończenia zimnej wojny, a odrodzenie się retoryki wojennej oraz coraz częstsze uciekanie się do groźby lub wręcz użycia siły bez autoryzacji RB uzasadnia ukucie terminu: zimna wojna 2.0.

Rada Bezpieczeństwa, jak i cała organizacja, jest coraz częściej przedstawiana jako skorumpowana (*vide* handel głosami podczas wyboru Arabii Saudyjskiej i Iranu do Komisji ds. Statusu Kobiet czy do Rady Praw Człowieka w 2016 r.¹³⁷ oraz powołanie przez dyrektora generalnego Światowej Organizacji Zdrowia – Tedrosa Adhanoma Ghebreyesusa – na ambasadora dobrej woli prezydenta Zimbabwe Roberta Mugabe), stronicza (*vide* uzasadnienie decyzji USA o wycofaniu się z UNESCO), zepsuta (*vide* liczne skandale seksualne z udziałem personelu ONZ) i zbyt droga w stosunku do swej efektywności (*vide* decyzja o redukcji jej budżetu na wniosek USA)¹³⁸. Odbudowanie autorytetu organizacji jest niezwykle trudne, z czego zdaje sobie sprawę nowy SG António Guterres, podkreślając, że świat nie przybliży się do pokoju, lecz wręcz odwrotnie: konflikty się pogłębiają i pojawiają się nowe zagrożenia, obawa przed użyciem broni nuklearnej jest największa od cza-

¹³⁶ Zob. rezolucję poświęconą ustępującemu SG Ban Ki-moonowi: S/RES/2324. 14.12.2016.

¹³⁷ Zob. np. T. O'Connor, „Why does the U.N. exist? Secret deals, sex scandals and silence harm United Nations mission”, *Newsweek* z 18 września 2017 r., <http://www.newsweek.com/un-good-bad-trade-votes-secret-deals-little-action-harm-667209>; F. Ghitis, „Another week, another scandal at the United Nations”, *The Washington Post* z 25 października 2017 r. (https://www.washingtonpost.com/news/democracy-post/wp/2017/10/25/another-week-another-scandal-at-the-united-nations/?utm_term=.0f0e780fb4a5).

¹³⁸ Zgromadzenie Ogólne ostatecznie przyjęło budżet na okres 2018–2019 w wysokości 5,397 mld USD, co oznacza zmniejszenie o 5% w stosunku do budżetu na lata 2016–2017 i o 193 mln mniej niż budżet proponowany przez SG (<https://www.un.org/press/en/2017/ga11997.doc.htm>). Stanowiska USA nie można było zlekceważyć, zważywszy, że USA wpłacają 22% ogólnej sumy budżetu ONZ oraz ok. 28% budżetu operacji pokojowych, a zaprzestanie płacenia przez nich składek do budżetu UNESCO było dla tej organizacji ogromnym ciosem finansowym. Zob. też Ch. Perez, „Nikki Haley negotiates \$285M cut in ‘bloated’ UN budget”, *New York Post* z 25 grudnia 2017 r., <https://nypost.com/2017/12/25/nikki-haley-negotiates-285m-cut-in-bloated-un-budget/>.

sów zimnej wojny, dochodzi do okropnych naruszeń praw człowieka, wzrastają nacjonalizm, rasizm oraz ksenofobia¹³⁹.

Z powyższymi realiami musi mierzyć się również Polska, która została wybrana na stanowisko niestałego członka Rady Bezpieczeństwa na lata 2018–2019¹⁴⁰. W pierwszym roku członkostwa przydzielono jej przewodniczenie komitetom ds. sankcji dotyczących Sudanu, Sudanu Południowego i Iraku oraz stanowisko wiceprzewodniczącego komitetów ds. sankcji dotyczących Demokratycznej Republiki Konga, Korei Północnej, Libanu, Jemenu oraz nieformalnej grupy ds. dokumentacji i kwestii proceduralnych¹⁴¹. Pierwszy rok uczestnictwa w pracach RB będzie miał duże znaczenie dla ewentualnego obsadzenia Polski jako *penholdera* (państwa odpowiedzialnego za nadanie kształtu projektowi rezolucji) zarówno w przypadku rezolucji tematycznych, jak i odnoszących się do poszczególnych państw i regionów.

Członkostwo w Radzie może dać Polsce szansę nie tylko na zwrócenie uwagi na kwestie bezpieczeństwa w regionach dla niej kluczowych (*vide* sytuacja na Ukrainie), ale także na forsowanie jej poglądu na politykę migracyjną, która budzi kontrowersje, jeśli weźmie się pod uwagę z jednej strony stanowisko SG ONZ podkreślającego pozytywne aspekty migracji, a z drugiej np. wypowiedzi prezydenta Trumpa w sprawie zaostrzenia polityki migracyjnej USA¹⁴². Polska ma też szansę udowodnić, że rzeczywiście bliskie są jej kwestie pomocy humanitarnej i przestrzegania praw człowieka, wokół których, jak podkreślał Zeid Ra'ad Al-Hussein, Wysoki Komisarz NZ ds. Praw Człowieka, drastycznie pogorszył się klimat¹⁴³. To na forum Rady Bezpieczeństwa Polska ma szansę na prowadzenie skutecznej polityki historycznej i walkę z rewizjonizmem oraz jednoczesne udowodnienie, że pogłoski o odrodzeniu się na jej terenie faszyzmu są fałszywe. Członkostwo daje również większe szanse na promowanie polskich kandydatów na stanowiska w systemie ONZ.

Podsumowując, trzeba zauważyć, że choć sytuacja na świecie pogorszyła się w ostatnich latach, a stali przedstawiciele w RB uciekają się do środków niezgodnych z prawem i retoryki wojennej czy przynajmniej wrogiej, to właśnie teraz rola niestałych członków RB może być kluczowa, a Rada nadal jest forum, na które ważne dla Polski tematy warto i trzeba wносить.

¹³⁹ *Secretary-General's remarks at informal meeting of the General Assembly*, 16.1.2018 (<https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2018-01-16/secretary-generals-remarks-informal-meeting-general-assembly>, dostęp: 6.02.2018).

¹⁴⁰ Polska nie miała kontrkandydata w grupie Europy Wschodniej po wycofaniu się Bułgarii, tym samym zyskała tzw. *clean slate*, co jest rzadkością w tej grupie. Za przyznaniem RP miejsca w RB głosowało 190 państw, żadne nie było przeciwko, stąd słynne hasło 190:0, którym emocjonowali się politycy i komentatorzy w kraju, zob. szerzej P. Grzebyk, „Polska członkiem Rady Bezpieczeństwa – najgłupsze komentarze w mediach”, *Przegląd Prawa Międzynarodowego* z 5 czerwca 2017 r., <http://przegladp.m.blogspot.com/2017/06/polska-czlonkiem-rady-bezpieczenstwa.html#more> (dostęp: 6.02.2018).

¹⁴¹ S/2018/2, 2.01.2018.

¹⁴² Zob. również R. Tarnogórski, S. Zaręba, „Polska w Radzie Bezpieczeństwa ONZ”, *Biuletyn PISM* nr 1 (1574), 3 stycznia 2018 r.

¹⁴³ Właśnie zmianą klimatu Al-Hussein uzasadniał swoją decyzję o nieubieganiu się o drugą kadencję na stanowisku Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka, zob. C. Lynch, „U.N. human rights chief to leave, citing ‘appalling’ climate for advocacy”, *Foreign Policy* z 20 grudnia 2017 r., <http://foreignpolicy.com/2017/12/20/u-n-human-rights-chief-to-leave-citing-appalling-climate-for-advocacy/>.

Tabela 2

Misje pokojowe ONZ, stan na 31 grudnia 2017 r. (w nawiasach zaznaczono zmiany w stosunku do 31 grudnia 2015 r., przy czym dane dotyczące cywilów pochodzą z maja 2017 r., a wolontariuszy z października 2017 r.)

Misja	Miejsce działania	Data utworzenia	Ogólna liczba personelu	Żołnierze	Oficerowie sztabowi	Obserwatorzy wojskowi
UNTSO	Bliski Wschód	1948	374 (-10)	0 (b.z.)	0	152 (+2)
UNMOGIP	Indie/ Pakistan	1949	115 (-1)	0 (b.z.)	0	44 (b.z.)
UNFICYP	Cypr	1964	1106 (+42)	836 (-23)	52	0 (b.z.)
UNDOF	Syria	1974	1117 (+184)	940 (+147)	50	0 (b.z.)
UNIFIL	Liban	1978	11317 (-25)	10 287 (-207)	205	0 (b.z.)
MINURSO	Sahara Zachodnia	1991	470 (-9)	20 (-6)	7	200 (b.z.)
UNMIK	Kosowo	1999	352 (-14)	0 (b.z.)	0	8 (b.z.)
UNMIL	Liberia	2003	1481 (-4581)	404 (-2902)	13	11 (-84)
UNAMID	Darfur (Sudan)	2007	17174 (-4103)	11 005 (-3398)	292	152 (-30)
MONUSCO	DRK	2010	20 688 (-1916)	15 350 (-1698)	183	323 (-156)
UNISFA	Abyei (Sudan)	2011	4802 (+66)	4293 (-87)	107	122 (+17)
UNMISS	Sudan Południowy	2011	17 140 (+1676)	12 409 (+702)	388	172 (-13)
MINUSMA	Mali	2013	14 926 (+1871)	11 299 (+736)	367	32 (-10)
MINUSCA	Republika Środkowej Afryki	2014	14 076 (+784)	10 246 (-26)	285	152 (-6)
MINUJUSTH		2017	1200	0	00	0
W sumie			106 338 (-18 759)	77 089 (-14 051)	1949	1368 (-468)

Źródło: na podstawie danych NZ, Peacekeeping Factsheet, 31 grudnia 2015 r. oraz 31 grudnia 2017 r., <http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/factsheet.shtml>.

Policja	Personel cywilny międzynarodowy	Personel cywilny lokalny	Wolontariusze ONZ	Ogólna liczba strat (od ustanowienia misji)	Budżet (w USD)
0 (b.z.)	79 (-9)	143 (b.z.)	0 (b.z.)	51 (b.z.)	68 949 400 (2016–2017) (- 5 342 500)
0 (b.z.)	24 (-1)	47 (b.z.)	0 (b.z.)	11 (b.z.)	21 134 800 (2016–2017) (+1 487 700)
68 (+14)	35 (+2)	115 (-3)	0 (b.z.)	183 (b.z.)	54 651 200 (+2 112 700)
0 (b.z.)	46 (-4)	81 (-9)	0 (b.z.)	49 (+3)	57 653 700 (+5 947 500)
0 (b.z.)	239 (-18)	586 (-5)	0 (b.z.)	312 (+4)	483 000 000 (-23 346 400)
2 (b.z.)	73 (-11)	154 (-3)	14 (+4)	16 (+1)	52 519 000 (671 000)
10 (-2)	95 (-14)	216 (-3)	23 (+1)	55 (b.z.)	37 898 200 (-2 132 800)
306 (-1012)	219 (-139)	412 (-389)	116 (-68)	201 (+8)	110 052 800 (-234 659 400)
2731 (-391)	728 (-83)	2145 (-456)	121 (-37)	260 (+32)	486 000 000 (-616 164 700)
1351 (-151)	766 (-50)	2346 (-308)	369 (-38)	144 (+46)	1 141 848 100 (-190 330 500)
37 (+16)	130 b.z.	81 (+9)	32 (+4)	24 (+4)	266 700 000 (-1 556 700)
1559 (+416)	844 (+57)	1363 (+148)	405 (-22)	51 (+9)	1 071 000 000 (-14 769 200)
1725 (+663)	641 (+56)	710 (+49)	152 (+10)	155 (+82)	1 048 000 000 (+124 694 200)
2020 (+37)	652 (+134)	491 (+249)	230 (+59)	59 (+41)	882 800 800 (+68 734 000)
1199	-	-	1	0	25 000 000
11 008 (-2846)	4571 (-685)	8890 (-2325)	1463 (-333)	1571 (+230)	ok. 6,80 mld (-1,47 mld)

COLD WAR 2.0: THE ACTIVITY OF THE UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL IN 2016–2017

The article discusses the UN Security Council's activities in 2016 and 2017. It describes attempts to combat the P-5 supremacy in appointing highest officials within the UN as well as the split among permanent members concerning Middle East conflicts (mainly Syrian and Israeli-Palestinian). It presents the main states and regions which are under scrutiny of the Council (North Korea, Colombia, several African states) as well as situations which the SC decided not to qualify as threats to peace and, as a consequence, in which it failed to undertake appropriate measures (i.e. the situation in Myanmar, Ukraine, or Venezuela). The article also discusses thematic resolutions (terrorism, piracy, protection of civilians and civilian objects) and the role of the SC in the implementation of Human Rights Law and International Humanitarian Law. It also summarizes the current status of peacekeeping operations and suggests the main difficulties Poland will encounter as a non-permanent member of the SC for the 2018-2019 term.

Keywords: UN Security Council, peacekeeping operations, Middle East, North Korea, Syria, terrorism, veto, sanctions

Słowa kluczowe: Rada Bezpieczeństwa ONZ, operacje pokojowe, Bliski Wschód, Korea Północna, Syria, terroryzm, weto, sankcje